

Arkadijaus Kiseliovo, Danutės Kiseliovos matematikos vadovėlio 4 klasei „Matematika“

RECENZIJA

2012-02-29
Vilnius

A. Kiseliovo, D. Kiseliovos matematikos vadovėlį „Matematika“ 4 klasei sudaro trys knygos. Vadovėlio metodinė sąranga aiški, suprantama, atitinkanti šio mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus. Šioje mokymo priemonėje pateikta medžiaga apima visų matematinės veiklos sričių (skaičių ir skaičiavimo; reiškinių, lygčių, nelygybių; geometrijos; matų ir matavimų; statistikos) turinį, nusakytą Pradinio ugdymo bendrojoje programoje (2008). Tokiu būdu yra ugdoma ketvirtokų matematinė kompetencija. Vadovėlis atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir valstybės vertybes, yra nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Vadovėlyje pateikiama tekstinę informaciją papildo aiškos, patrauklios iliustracijos, mokiniai skatinami analizuoti savo bendraamžių uždavinių sprendimus ieškodami teisingų ir klaidingų atsakymų, alternatyvių sprendimo būdų. Taip pat ketvirtokai mokomi kelti klausimus, sugalvoti uždavinių sąlygas pagal užrašytus sprendimus. Tokiu būdu ugdomi mokinių matematinio mąstymo, problemų sprendimo gebėjimai.

Pažymėtina tai, kad vadovėlio „Matematika“ medžiaga padės ugdyti mokinių bendrąsias kompetencijas. Atkreiptinas dėmesys į giliai išplėtotą mokėjimo mokytis kompetenciją, nes mokiniams aiškiai, detalai paaiškinama, kaip spręsti vienus ar kitus uždavinius, reiškinius ir pan., vėliau, tai primenama bei įtvirtinama, pakartojama; skatinama pasitikrinti, ar teisingai išspręsta. Kartojimui sistemingai skiriamos temos *Devynis kartus pamatuok, dešimtą kirpk*. Detalūs paaiškinimai padės mokiniams mokytis savarankiškai aiškinantis, kaip apskaičiuoti reiškinius, išspręsti tekstinius uždavinius. Matematikos pamokose įgytus gebėjimus ugdytiniai galės pritaikyti kasdienio gyvenimo konkrečiose situacijose, nes vadovėlyje pateikta daug šiandienos gyvenimo realijas atitinkančių situacijų, pavyzdžiui, mokomasi apskaičiuoti, kiek sutaupoma perkant tada, kai parduotuvėje taikomos nuolaidos; ketvirtokai analizuodami įvairias sąskaitas labiau supras, kiek šeima išleidžia pinigų; aiškinsis, kiek per parą atliekant įvairius buitines darbus vidutiniškai suvartoja vandens vienas asmuo, šeima ir pan.

Daug dėmesio skiriama ugdytinių sudominimui matematika. Tikėtina, kad pamokos mokiniams bus įdomios aptariant įvairių gyvūnų judėjimo greitį, aiškinantis veikėjo Pinokio pailgėjusios nosies priežastis, susipažįstant su didžiausių pasaulio vaisių ir daržovių svoriu,

Kopija tikra

aiškinantis, kaip galima sužinoti sniego senio svorį. Subtiliai pateikiami Lietuvos istorijos faktai, aiškinamasi, kiek metų gyveno garsūs Lietuvos žmonės (pavyzdžiui, prezidentai A. Smetona, A. Brazauskas, poetas J. Marcinkevičius), kuriame amžiuje jie gyveno.

Vadovėlyje pasitaiko vienokių ar kitokių netikslumų. Visose knygose kartojama tema *Pritaikome žinias*. Rekomenduotina šią temą tikslinti, kad būtų aiškiau, kokios srities žinias bus mokomasi taikyti. II knygoje viena tema pavadinta *Aiškinamės spragas*. Rekomenduojama šią temą taip pat tikslinti, nes perskaičius pavadinimą lyg ir neaišku, kieno ir kokios spragos bus aiškinamos. Toks temos pavadinimas prieštarauja ugdymo nuoseklumo, sistemingumo principams, nes tampa neaišku, kodėl tik vieną kartą per mokslo metus bus aiškinamasi mokymosi spragos, jeigu tai ugdymo procese reikėtų daryti nuolat.

Pasitaiko uždavinių, kuriuose reikėtų tikslinti sąlygas. Pavyzdžiui, I knygos 4 puslapyje 2 užduotyje prašoma *gražiai* užrašyti visus skaitmenis. Siekiant rašto kokybės, tikslinga mokiniams paaiškinti, kaip reikėtų parašyti. Šios knygos 12 puslapyje paaiškinimas *tokie sunkūs kroviniai sveriami kitokiomis svarstyklėmis* klaidina mokinį, nes iliustracijoje sunkvežimis yra ant svarstyklių, o paaiškinyje teigiama, kad reikia kitokių svarstyklių. I knygos 37 puslapyje 4 užduotyje klausiama, *kiek paskutinių penkių indų talpa mažesnė negu 1 l indo talpa*. Iš viso užduotyje pateikti septyni indai, tuomet, ką reiškia *paskutiniai penki* indai. I knygos 70 puslapyje rekomenduotina paaiškinti tolimųjų reisų vairuotojo darbo savaitės dienų skaičių, nes jų darbo grafikas yra kitoks nei kitų profesijų darbuotojų. Toks paaiškinimas labiau atitiktų gyvenimo realijas, be to, mokiniams nekiltų klausimų, aiškinantis, kiek dienų sudaro vairuotojo darbo savaitę. I knygos 94 puslapyje iliustracijoje pavaizduoti trys ananasai, klausiama, *kiek sveria vienas ananasas*. Norint atsakyti į šį klausimą, būtina papildyti sąlygą paaiškiniu, kitaip užduoties išspręsti neįmanoma. Panašiai reikėtų tikslinti II knygos 76 puslapio 1 užduoties sąlygą, nes darbininkai neprivalo visą darbo dieną dirbti vienodu greičiu. Rekomenduotina paaiškinti mokiniams nežinomus žodžius, pavyzdžiui, *trinka, nitratai, fosfatai* ir pan. Nors vadovėlio kalba gana taisyklinga, pasitaiko rašybos ir skyrybos klaidų, pavyzdžiui, I knygos 25, 28, 60 puslapiuose, II knygos 16, 75, 85 puslapiuose.

Išvada. Pastebėti netikslumai nemenkina vadovėlio „Matematika“ kokybės, todėl rekomenduojama spausdinti. Arkadijaus Kiseliovo, Danutės Kiseliovos matematikos vadovėlis 4 klasei „Matematika“ atitinka pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus, kurie išdėstyti Bendrojo ugdymo dalykų vadovėlių turinio vertinimo tvarkos aprašo 6 punkte.

Kopija tikra
Administracijos sekretore

Rita Zakarauskienė
2020.01

dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė